Dostępność serwisów internetowych

ABC Dostępności

Dostępny serwis internetowy

- Łatwość nawigacji
- Zrozumiała treść
- Możliwość obsługi na różnych urządzeniach

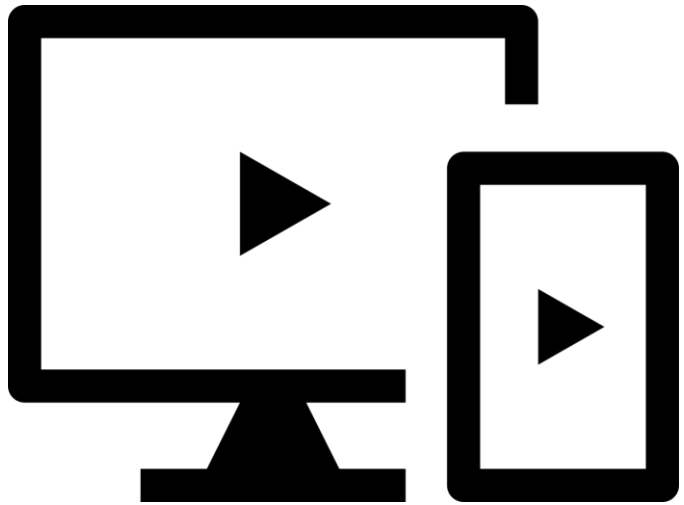

Ograniczenia

- Problemy zdrowotne
- Wiek
- Sprzęt
- Przepustowość łącza

Dostępność cyfrowa

- To czytelna i funkcjonalna treść dostępna w różnych warunkach i dla różnych zmysłów

Czym jest dostępność cyfrowa?

Dla każdego

- Dodanie napisów do filmów (przydatne dla osób niepełnosprawnych oraz dla osób zdrowych, gdy nie mogą słuchać dźwięku.

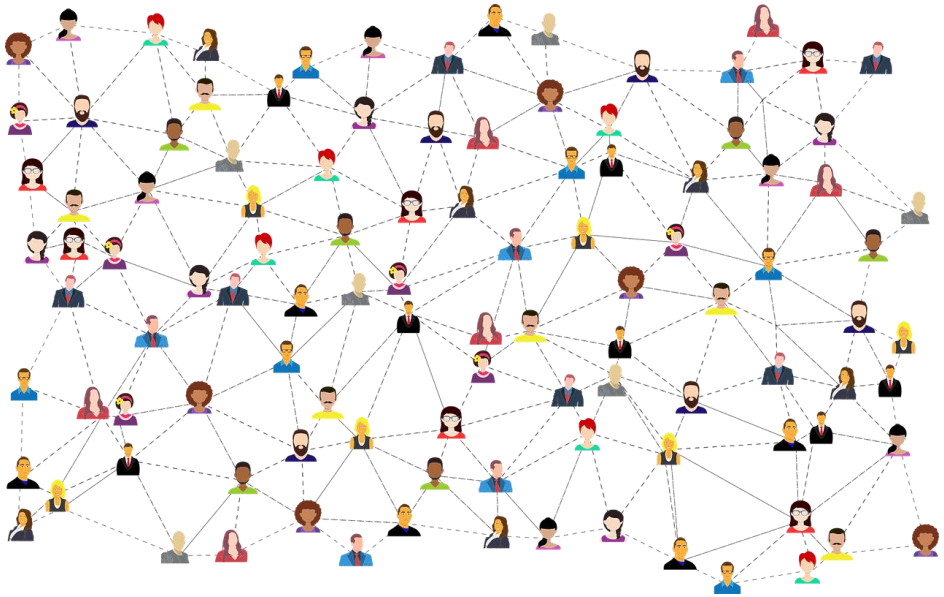

Niepełnosprawni w Polsce

- W Polsce mamy około 3 mln osób niepełnosprawnych

Czego unikać na stronach WWW:

- Przeładowania treścią – źle to wpływa na czytelność strony
- Wyskakujących okien – utrudniają nawigację

Ustawa o dostępności cyfrowej

- 4 kwiecień 2019
- Treść ustawy o dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych

Informacje o ustawie

- Ustawa określa – Art. 1.
- Kogo dotyczą przepisy – Art. 2.

WCAG 2.1 – dostępność serwisów internetowych

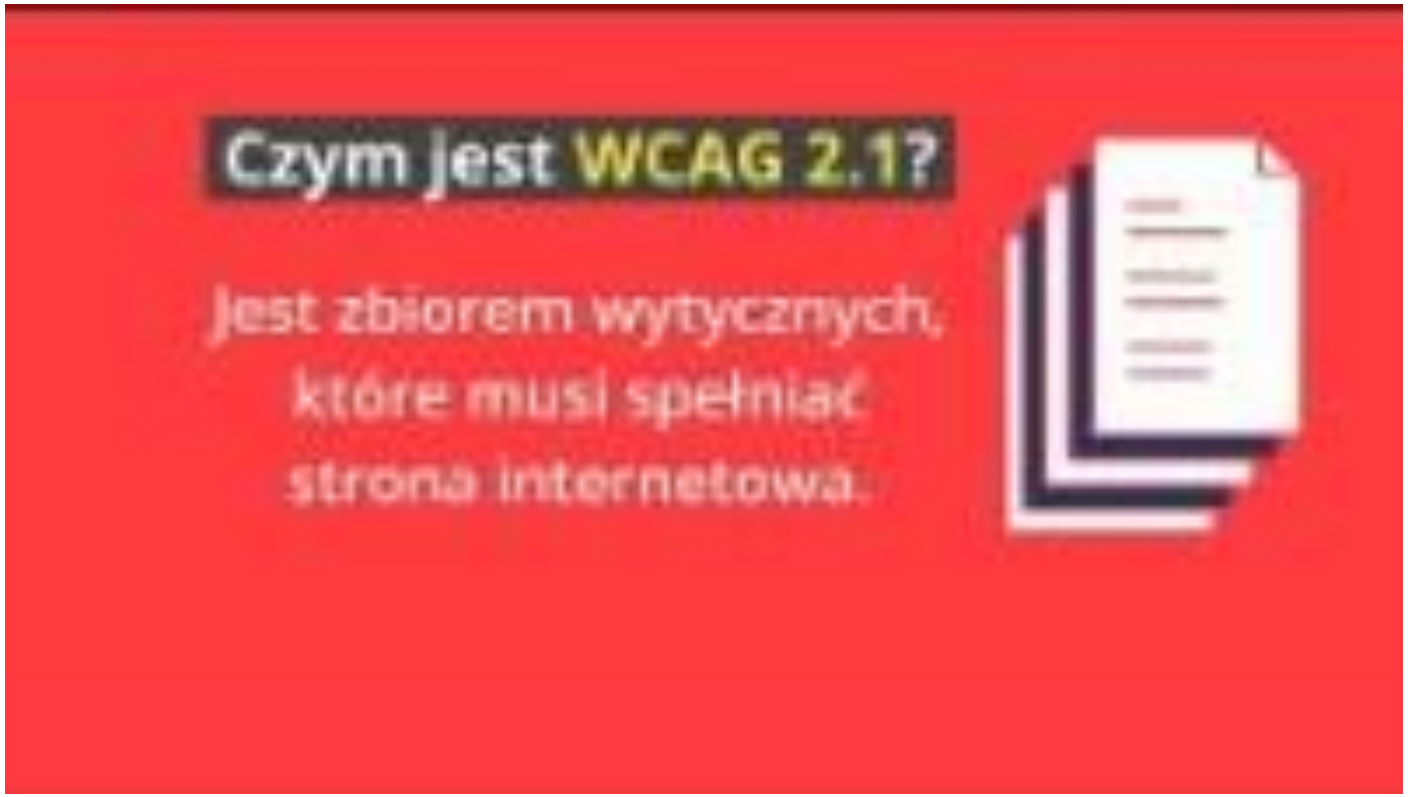

Obowiązki wynikające z ustawy

1. Obowiązek dostosowania stron internetowych i aplikacji mobilnych do wymogów dostępności.
2. Obowiązek umieszczenia deklaracji dostępności.
3. Zasady monitorowania dostępności.
4. Zasady postępowania w przypadku braku zapewnienia dostępności.

Od kiedy obowiązuje ustawa?

1. Strony internetowe podmiotów publicznych muszą być dostępne od 23 września 2020 r.
2. Aplikacje mobilne podmiotów publicznych muszą być dostępne cyfrowo od 23 czerwca 2021 r.

Ważne!

- Pamiętaj, że dodatki do stron, zmieniające kontrast, nie są rozwiązaniem.

Najczęstsze błędy/problemy na stronach WWW:

- Wtyczka zamiast dostosowania strony
- Ważne informacje zawarte w obrazkach
- Brak alternatywnych opisów grafiki
- Przyciski w formie grafiki, bez tekstu alternatywnego
- Nieopisane linki
- Brak możliwości szybkiego przejścia do interesujących nas treści
- Użycie koloru do wyszczególniania ważnych informacji (osoby nierozróżniające barw)
- Pułapki nawigacyjne (problem z dalszym przechodzeniem po przyciskach/linkach, za pomocą Tab – m.in. Kalendarze)
- Wyskakujące okna, w formie pluginów, niszczą cały wysiłek związany z pracą nad dostępnością strony WWW
- Nieoczywista nawigacja
- Brak dostępu do niektórych treści

Dostępność stron internetowych HTML i CSS

Cztery zasady dostępności:

1. Zrozumiałość
2. Postrzegalność
3. Funkcjonalność
4. Rzetelność

Poziomy zgodności

- A – minimalny (30 kryteriów)
- AA – zalecany (20 kryteriów)
- AAA – komfortowy (28 kryteriów)

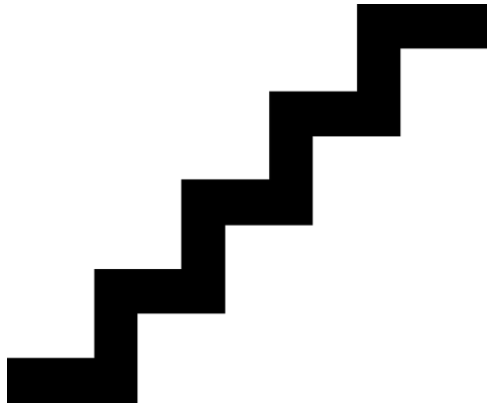

Poziomy WCAG

Z czego składa się deklaracja dostępności?

- Status zgodności
- Opis niedostępnych treści
- Oświadczenie w sprawie dostępności
- Datę publikacji
- Datę ostatniej aktualizacji
- Informacje o sposobie dokonywania oceny
- Dane teleadresowe siedziby
- Informacje na temat skrótów klawiszowych
- Informacje o dostępności architektonicznej siedziby
- Informacje o dostępności tłumacza języka migowego
- Link do deklaracji dostępności aplikacji mobilnej
- Do kogo zgłaszać problemy
- Link do strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich

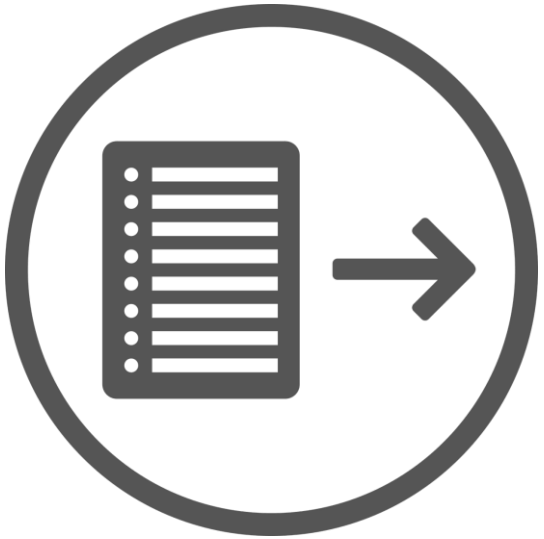

Możliwe odstąpienie od wdrożenia ustawy o dostępności

- W sytuacji, gdy wiąże się to ze zbyt wysokimi kosztami.

Analiza dostępności

- Ocena zwiększenia dostępności
- Szacowany koszt dostępności
- Stopień, w jakim zawartość dotyczy osób z niepełnosprawnościami
- Data utworzenia
- Data zakończenia działania
- Liczbę użytkowników
- Informacje dotyczące częstotliwości aktualizacji

Inne formy kontaktu

- Możliwości kontaktu telefonicznego, listownego lub mailowego
- Możliwości kontaktu za wsparciem tłumacza języka migowego
- Możliwości kontaktu ze wsparciem tłumacza-przewodnika

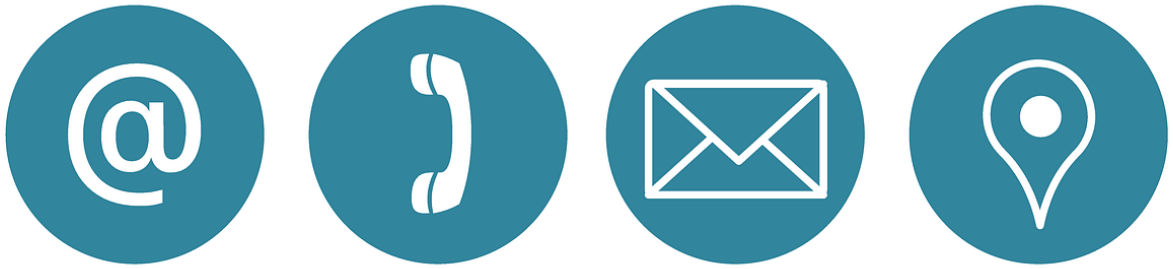

Trzeba zapewnić dostępność

- Biuletynu Informacji Publicznej instytucji
- Danych teleadresowych i linku do Biuletynu Informacji Publicznej
- Narzędzia służące do kontaktu np. formularza kontaktowego
- Nawigacji
- Deklaracji dostępności
- Informacji dotyczących sytuacji kryzysowych i bezpieczeństwa publicznego
- Dokumentów urzędowych, wzorów umów lub wzorów innych dokumentów
- Przeznaczonych do zaciągania zobowiązań cywilnoprawnych

Elementy wyłączone

- Multimedia nadawane na żywo
- Multimedia opublikowane przed 23 września 2020 r.
- Dokumenty tekstowe i tekstowo-graficzne, prezentacje multimedialne i arkusze kalkulacyjne opublikowane przed 23 września 2018 r.
- Mapy
- Części dzieł sztuki, muzealiów, zbiorów archiwów narodowych i bibliotecznych
- Materiały z intranetu i ekstranetu opublikowane przed 23 września 2019 r.
- Treści od innych podmiotów
- Treści niewykorzystywanych do realizacji bieżących zadań

Monitorowanie i egzekwowanie - wykazy

- Wykaz stron internetowych podmiotów publicznych
- Wykaz aplikacji mobilnych podmiotów publicznych

Wysokości kar

- Do 10 000 zł – gdy problemy dotyczą serwisu internetowego lub aplikacji
- Do 5 000 zł – gdy problem dotyczy BIPu, elementów, które bezwzględnie muszą być dostępne lub deklaracji dostępności.

Kiedy kary będą nałożone?

- Brak poprawy dostępności cyfrowej serwisu lub aplikacji widocznej w kolejnych monitoringach rocznych.
- Wzrost liczby uzasadnionych skarg dotyczących niedostępności serwisu lub aplikacji.

7 dni na reakcję

- Maksymalnie 2 miesiące od dnia złożenia skargi.

Omówienie ustawy o dostępności

- Omówienie wymogów dostępności cyfrowej dla podmiotów publicznych

Wykluczenie z dostępności do informacji

- Edukacja
- Zatrudnienie
- Administracja
- Handel
- Relacje towarzyskie
- Opieka zdrowotna
- Rekreacja
- Wiele innych

Grupy w podziale na niepełnosprawności

- Niepełnosprawność związana z widzeniem
  - Niewidomi
  - Słabowidzący
  - Zaburzenia widzenia barw
- Upośledzenia poznawcze
- Niepełnosprawność związana ze słuchem
- Niepełnosprawność ruchowa
- Zaburzenia mowy

Jak zadbać o wykluczonych cyfrowo?

- Zapewnić poprawność działania czytników tekstu
- Audiodeskrypcja
- Poprawienie wyświetlania w trybie wysokiego kontrastu
- Korzystanie tylko z klawiatury
- Napisy oraz tłumacz języka migowego
- Prostota oraz czytelność

Pamiętaj

- Internet daje możliwość dostępu do informacji dla wielu osób niepełnosprawnych
- Dostępność serwisów internetowych i informacji jest ważna dla wszystkich użytkowników, nie tylko dla osób z niepełnoprawnościami.

W3C

- World Wide Web Consortium – założone 1 października 1994

WAI

- Web Accessibility Initiative – założona 1997 roku.

Dokumentacje

- ATAG (Authoring Tool Accessibility Guidelines) – zbiór zasad dla oprogramowania, służącego do tworzenia stron internetowych
- UAAG (User Agent Accessibility Guidelines) – zbiór zasad dotyczących projektowania przeglądarek internetowych
- WCAG (Web Contant Accessibility Gudelines) – zbiór zasad dotyczących projektowania stron internetowych, przystosowanych do wymagać osób niepełnosprawnych
- WAI – ARIA (WAI Accessibility Rich Internet Applications) – zbiór zasad służących do projektowania i budowy stron internetowych z dynamiczną zawartością z dodatkową warstwą semantyczną m.in. Dla czytników ekranowych

WCAG 2.1

- 49 kryteriów sukcesu z 50 na poziomie A i AA
- Dostępność cyfrowa to w zasadzie spełnienie wymogów WCAG
- Dlatego dostępność się opłaca
- Pierwsza wersja WCAG 1999
- WCAG 2.0 – 2008
- WCAG 2.1 – czerwiec 2018

WCAG 2.1

- 13 wytycznych – 4 zasady
  - Postrzegalność – treści dostępne dla różnych zmysłów
  - Funkcjonalność – komponenty interfejsu użytkownika i nawigacja możliwe do użycia
  - Zrozumiałość – Informacje i obsługa interfejsu mają być zrozumiałe
  - Solidność – Treści powinny być skutecznie interpretowane przez różne programy użytkownika, w tym technologie wspomagające
- 4 zasady – 13 wytycznych – 78 kryteriów sukcesu – 3 poziomy zgodności

Postrzegalność / Percepcja (4 wytyczne i 29 kryteriów sukcesu)

- 1.1Alternatywa tekstowa
  - 1.1.1 Treść nietekstowa (A)
- 1.2 Multimedia
  - 1.2.1 Tylko audio lub tylko wideo (nagranie) (A)
  - 1.2.2 Napisy rozszerzone (nagranie) (A)
  - 1.2.3 Audiodeskrypcja lub alternatywa tekstowa dla mediów (nagranie) (A)
  - 1.2.4 Napisy rozszerzone (na żywo) (AA)
  - 1.2.5 Audiodeskrypcja (nagranie) (AA)
  - 1.2.6 Język migowy (nagranie) (AAA)
  - 1.2.7 Rozszerzona audiodeskrypcja (nagranie) (AAA)
  - 1.2.8 Alternatywa dla mediów (nagranie)(AAA)
  - 1.2.9 Tylko audio (na żywo) (AAA)

Postrzegalność / Percepcja (4 wytyczne i 29 kryteriów sukcesu)

- 1.3 Możliwość adaptacji
  - 1.3.1 Informacje i relacje (A)
  - 1.3.2 Zrozumiała kolejność (A)
  - 1.3.3 Właściwości zmysłowe (A)
  - 1.3.4 Orientacja (AA)
  - 1.3.5 Określenie pożądanej wartości (AA)
  - 1.3.6 Określenie przeznaczenia (AAA)
- 1.4 Rozróżnialność
  - 1.4.1 Użycie koloru (A)
  - 1.4.2 Kontrola odtwarzania dźwięku (A)
  - 1.4.3 Kontrast (minimum)(AA)
  - 1.4.4 Zmiana rozmiaru tekstu (AA)
  - 1.4.5 Obrazy tekstu (AA)
  - 1.4.6 Kontrast (wzmocniony) (AAA)
  - 1.4.7 Niska głośność lub bez dźwięków w tle (AAA)
  - 1.4.8 Prezentacja wizualna (AAA)
  - 1.4.9 Obrazy tekstu (bez wyjątków) (AAA)
  - 1.4.10 Dopasowanie do ekranu (AA)
  - 1.4.11 Kontrast elementów nietekstowych (AA)
  - 1.4.12 Odstępy w tekście (AA)
  - 1.4.13 Treść spod kursora lub fokusu (AA)

Podsumowania – pamiętaj:

- Tekst alternatywny dla nietekstowych elementów
- Alternatywny kanał przekazu dla treści audio i video
- Oddzielanie sposobów prezentacji od struktury oraz adaptowalność prezentacji treści
- Oddzielenie głównych informacji od tła

Funkcjonalność (5 wytycznych, 28 kryteriów sukcesu)

- 2.1 Dostępność z klawiatury
  - 2.1.1 Klawiatura (A)
  - 2.1.2 Bez pułapki na klawiaturę (A)
  - 2.1.3 Klawiatura (bez wyjątków) (AAA)
  - 2.1.4 Jednoznakowe skróty klawiaturowe (A)
- 2.2 Wystarczający czas
  - 2.2.1 Dostosowanie czasu (A)
  - 2.2.2 Pauza, zatrzymanie, ukrycie (A)
  - 2.2.3 Bez ograniczeń czasowych (AAA)
  - 2.2.4 Przerywanie (AAA)
  - 2.2.5 Ponowne potwierdzenie autentyczności (AAA)
  - 2.2.6 Ostrzeżenie o limicie czasu (AAA)

Funkcjonalność (5 wytycznych, 28 kryteriów sukcesu)

- 2.3 Ataki padaczki
  - 2.3.1 Trzy błyski lub wartości poniżej progu (A)
  - 2.3.2 Trzy błyski (AAA)
  - 2.3.3 Animacja po interakcji (AAA)
- 2.4 Możliwość nawigacji
  - 2.4.1 Możliwość pominięcia bloków (A)
  - 2.4.2 Tytuł strony (A)
  - 2.4.3 Kolejność fokusu (A)
  - 2.4.4 Cel łącza (w kontekście) (A)
  - 2.4.5 Wiele dróg (AA)
  - 2.4.6 Nagłówki i etykiety (AA)
  - 2.4.7 Widoczny fokus (AA)
  - 2.4.8 Lokalizacja (AAA)
  - 2.4.9 Cel łącza (z samego łącza)(AAA)
  - 2.4.10 Nagłówki sekcji (AAA)

Funkcjonalność (5 wytycznych, 28 kryteriów sukcesu)

- 2.5 Metody obsługi
  - 2.5.1 Gesty dotykowe (A)
  - 2.5.2 Rezygnacja ze wskazania (A)
  - 2.5.3 Etykieta w nazwie (A)
  - 2.5.4 Aktywowanie ruchem (A)
  - 2.5.5 Rozmiar celu dotykowego (AAA)
  - 2.5.6 Równoległy mechanizm wprowadzania danych (AAA)

Podsumowanie – pamiętaj:

- Aby wszystkie funkcje były dostępne za pomocą klawiatury
- Odpowiednią ilość czasu na reakcję użytkownika
- Unikanie efektów, które mogą powodować napady padaczkowe
- Czytelna nawigacja i mechanizmy wyszukiwania
- Łatwości obsługi serwisu za pomocą innych sposobów niż klawiatura

Zrozumiałość (3 wytyczne, 17 kryteriów sukcesu)

- 3.1 Możliwość odczytania
  - 3.1.1 Język strony (A)
  - 3.1.2 Język części (AA)
  - 3.1.3 Nietypowe słowa (AAA)
  - 3.1.4 Skróty (AAA)
  - 3.1.5 Poziom umiejętności czytania (AAA)
  - 3.1.6 Wymowa (AAA)
- 3.2 Przewidywalność
  - 3.2.1 Po otrzymaniu fokusu (A)
  - 3.2.2 Podczas wprowadzania danych (A)
  - 3.2.3 Spójna nawigacja (AA)
  - 3.2.4 Spójna identyfikacja (AA)
  - 3.2.5 Zmiana na żądanie (AAA)

Zrozumiałość
(3 wytyczne, 17 kryteriów sukcesu)

- 3.3 Pomoc przy wprowadzaniu informacji
  - 3.3.1 Identyfikacja błędu (A)
  - 3.3.2 Etykiety lub instrukcje (A)
  - 3.3.3 Sugestie korekty błędów (AA)
  - 3.3.4 Zapobieganie błędom (prawnym, finansowym, w danych) (AA)
  - 3.3.5 Pomoc (AAA)
  - 3.3.6 Zapobieganie błędom (wszystkim) (AAA)

Podsumowanie – pamiętaj:

- Czytelna i zrozumiała treść
- Przewidywania w działaniu interfejsu
- Zapewnienie mechanizmów pomocy

Solidność
(1 wytyczna, 3 kryteria sukcesu)

- 4.1 Kompatybilność
  - 4.1.1 Poprawność kodu (A)
  - 4.1.2 Nazwa, rola, wartość (A)
  - 4.1.3 Komunikaty o stanie (AA)

Podsumowanie – pamiętaj:

- Prawidłowy kod HTML poprawnie uzupełniony o atrybuty WAI-ARIA

Źródło:

- Oficjalne strony rządowe gov.
- Oficjalne strony dotyczące W3C i WCAG.
- Materiały własne.
- Wiedza własna.